

BIJELE RUŽE U SPOMEN ŽRTVAMA DJEČJEG LOGORA

Kod spomen obilježja na Dječjem groblju na Viktorovcu, koje nosi ime Park Dijane Budisavljević, na kojem su pokopana djeca žrtve ustaškog logora održana komemoracija i položene bijele ruže i zapaljene voštanice posvećene najmlađim nevinim stradalnicima

Dječji logor u Sisku bio je najveći te vrste u Hrvatskoj u Drugom svjetskom ratu. „U pola godine koliko je postojao kroz logor je prošlo oko 6500 djece a 1152 je umrlo, uglavnom od gladi, bolesti i hladnoće“, ističe povjesničarka NATAŠA MATAUŠIĆ. Ustaški logor za djecu djelovao je od kolovoza 1942. do siječnja 1943. godine, a nalazio se na nekoliko lokacija, gdje su djeca od novorođenčadi do mladih tinejdžera s Kozare, Banije, Korduna i iz Slavonije, ležala na hladnom i bez kreveta i pokrivača, uz slabe obroke. Nekima su roditelji završili u Jasenovcu gdje su ubijeni, a nekima na prisilnom radu u Njemačkoj.

U spomen na stradanje srpske ratne siročadi, kod spomen obilježja koje krasi skulptura kiparice Milene Lah na dječjem groblju na Viktorovcu u Sisku, koje nosi ime Park Dijane Budisavljević, položene su bijele ruže i zapaljene voštanice. Spomenik kojeg su Siščani podignuli još 1961. godine, na mjestu zloglasnog ustaškog dječjeg logora na obali rijeke Save, kao znak sjećanja na strahote mališana - zatočenika tog logora, devastiran je i oštećen tijekom 90-ih godina. Koncem 2013. godine, na poticaj Udruge antifašističkih boraca i antifašista „Brezovica“ i uz financijsku pomoć Sisačko-moslavačke županije, spomenik je obnovljen (otkrio ga je FRANJO HABULIN, predsjednik SABA RH). Također, spomen ploče na Dječjem groblju Viktorovac na kojem su pokopana stradala djeca, obnovljene su. Okoliš je uređen i počivalište najmlađih nevinih stradalnika primjereno se održava.

Djeci stradaloj u Dječjem logoru počast su odali brojni poklonici antifašizma iz ZUABA Sisačko-moslavačke, Karlovačke i Zagrebačke županije i Grada Zagreba, članovi Srpskog narodnog vijeća, Saveza društva „Josip Broz Tito“ Hrvatske, predstavnici veleposlanstva Norveške i Srbije u Hrvatskoj, te izaslanstva udruga logoraša iz Srbije i Bosne i Hercegovine, ali i - najmlađi, djevojčice i dječaci u dobi kao i mališani zatočeni u logoru. Komemoraciji su, među inim, nazočili MILORAD PUPOVAC, saborski zastupnik i predsjednik Srpskog narodnog vijeća, OGNJEN KRAUS, predsjednik Koordinacije židovskih općina Hrvatske, sisačka gradonačelnica KRISTINA IKIĆ BANIČEK i preživjeli logoraši. Među njima je bio i SLAVKO MILANOVIĆ, predsjednik beogradske Udruge logoraša i potomaka „Jasenovac“, koji je osudio „reviziju historije Drugog svjetskog rata kojom se poraženi izjednačavaju sa pobjednicima“. DRAGANA JECKOV, saborska zastupnica na skupu je, među inim, istakanula kako su mnoga djeca u Sisku ostala bez imena i roditelja te da za mnoge nije bilo spasa. Prisjećajući se plemenitog čina humanitarke Dijane Budisavljević, zahvalila je i brojnim Siščanima koji su udomili djecu .

Po riječima mr. IVANA FUMIĆA, dugogodišnjeg bivšeg predsjednika SABA RH (inače i sam dijete logoraš u Beogradu) i autora knjige „Djeca - žrtve ustaškog režima“, Dječji logor u Sisku, čiji je upravitelj bio dr. Antun Najžar, formiran je kao „prihvatište za djecu izbjeglica“, a ustvari za djecu Srba. Uvjeti i način života bili su jednaki kao i u ostalim ustaškim logorima, iako se ovdje radilo o veoma maloj djeci. Neadekvatan smještaj, glad, nedostatak higijenskih uvjeta, krajnje oskudna prehrana, doveli su do teških oboljenja, a naravno i brojnih smrti. Mora se imati u vidu da su u logoru bila djeca od svega par mjeseci, pa do deset godina starosti i zato nije čudno da su u takvim okolnostima masovno umirala. Preživjela djeca upućena su u zagrebačke logore početkom listopada 1942. godine. Posljednja grupa upućena je u Zagreb 8. svibnja 1943. godine. I time je prestao postojati najveći i najokrutniji dječji logor u NDH.

Unatoč akciji spašavanja djece koju su provodili humanitarci, prije svih Dijana Budisavljević, Ante Dumbović, Kamil Berester, Dragica Habazin, Jana Koh i sestre Crvenog križa i brojni drugi znani i neznani koji su „djecu iz logora vodili svojim kućama i svojoj djeci“ - djeca su u logoru svakodnevno umirala. Sišćani i Zagrepčani spasili su više od tisuću djece. Kako su neka djeca prilikom odvođenja u logor bila premalena da zapamte svoja imena, mnoga su nakon rata teško saznavala svoj pravi identitet, obitelji su godinama spajane, a neka djeca su nastavila živjeti u obiteljima koje su ih udomile.

Bojan Miroslavljev